

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інститут гідротехнічного будівництва та цивільної інженерії
Кафедра машинобудування

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА – ОКЗ6
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЕЗПЕКА НА ТРАНСПОРТІ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	27	Транспорт
Спеціальність	275	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
Освітня програма	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	
Обсяг дисципліни	3,0 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Контрольна робота	
Форми семестрового контролю	Залік	

Викладач: Мінаков Віталій Михайлович к.е.н., доц., доцент кафедри машинобудування, vipmvm@ogasa.org.ua

В процесі вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти **ОТРИМУЮТЬ ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ ВИРШЕННЯ ПИТАНЬ ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ ТА ПАСАЖИРІВ, ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ РУХУ, А ТАКОЖ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ РУХУ ТА БЕЗПЕЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ.**

Передумовами для вивчення освітнього компонента «Безпека на транспорті» є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими освітніми компонентами: «Транспортні засоби»; «Загальний курс транспорту»; «Транспортні системи»; «Транспортне право»; «Вантажні перевезення», «Пасажирські перевезення», «Ергономіка».

Програмні результати навчання:

ПРН2. Критично оцінювати наукові цінності і досягнення суспільства у розвитку транспортної галузі та технологій.

ПРН3. Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому, для професійної діяльності, рівні.

ПРН21. Впроваджувати методи організації безпечної транспортної діяльності.

ПРН28. Демонструвати знання основ нормативно-законодавчої бази та вміння оформляти необхідну транспортну документацію.

ПРН31. Прогнозувати небезпечні та шкідливі фактори, які виникають під час виконання транспортування, навантажувально-розвантажувальних та складських робіт; розробляти профілактичні заходи з техніки безпеки, охорони праці, охорони навколишнього середовища та пожежної безпеки

ПРН32. Демонструвати глибоку обізнаність щодо теоретичних і практичних основ з управління безпекою руху та безпечної експлуатації автомобільного транспорту

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

– загальні положення Закону України «Про дорожній рух», основні вимоги Правил дорожнього руху, обов'язки і права учасників дорожнього руху, правила поведінки на дорозі, небезпечні наслідки порушення вимог Правил;

– загальні ознаки, призначення всіх груп дорожніх знаків та видів розмітки. Назву кожного знаку, його значення, місце встановлення, зону дії. Колір і умови застосування кожного виду розмітки. Наслідки порушення вимог, дорожніх знаків або розмітки. Значення сигналів світлофорів та регулювальника;

– правила подачі попереджувальних сигналів, випадки обов'язкового увімкнення аварійної світлової сигналізації, обов'язки водіїв щодо забезпечення безпеки руху під час руху, маневрування, правила зупинки і стоянки, порядок виконання обгону і зустрічного роз'їзду, місця, де забороняються обгін, розворот, рух заднім ходом, зупинка або стоянка, порядок і черговість руху на перехрестях. Небезпечні наслідки порушення цих вимог Правил дорожнього руху;

– порядок руху через залізничні переїзди, пішохідні переходи і повз зупинки маршрутних і транспортних засобів. Переваги маршрутних транспортних засобів. Особливості руху у темну пору доби або в умовах недостатньої видимості, правила користування зовнішніми світловими приладами. Способи і порядок буксирування механічних транспортних засобів. Умови, під час яких дозволяється навчальна їзда. Загальні вимоги до організації руху у колоні, під час користування дорогами в житловій зоні та автомагістралями. Умові безпечного перевезення людей та вантажу;

– правила реєстрації та експлуатації транспорту. Положення про проведення державного технічного огляду транспортних засобів. Загальні вимоги до технічного стану автомобілів. Несправності, при яких забороняється експлуатація або подальший рух. Вимоги правил, що стосуються питань організації дорожнього руху, які вимагають узгодження з Державтоінспекцією.

- зв'язок між безпекою руху і конструкцією автомобіля;
- засади проектування і будівництва автомобільних доріг;
- характеристики дорожнього руху та його організацію;
- методи та засоби вивчення дорожнього руху;
- шляхи удосконалення організації дорожнього руху.
- закономірності дорожнього руху;

ВМІТИ:

– орієнтуватись у конкретних умовах дорожнього руху, діяти згідно обов'язків щодо забезпечення безпеки руху й особистого життя;

– керуватися знаками і дорожньою розміткою, сигналами світлофорів та регулювальника. Діяти відповідно до вимог забезпечення безпеки руху у конкретних умовах дорожнього руху;

– правильно орієнтуватися та оцінювати ситуацію, прогнозувати її розвиток, діяти згідно до вимог Правил у разі виникнення перешкоди або небезпеки для руху, розпізнавати ознаки перехресть і згідно їх виду застосовувати правила проїзду конкретних перехресть, забезпечувати безперешкодний проїзд транспортних засобів із спеціальними сигналами;

– прогнозувати ситуацію під час руху через залізничні переїзди, пішохідні переходи і повз маршрутний транспорт на зупинці, вибирати безпечний інтервал та швидкість руху в темну пору доби. Визначати швидкість свого та зустрічного транспортного засобу, відстань до нього, орієнтуватися під час руху неосвітленими дорогами, діяти згідно вимог Правил дорожнього руху під час осліплення або вимушеної зупинки в умовах недостатньої видимості. Подавати сигнали водію буксируючого автомобіля, користуватися попереджувальними сигналами під час буксирування, позначати гнучке зчеплення;

– оформляти документи на реєстрацію транспортних засобів, проводити технічний огляд, виявляти несправності, при яких забороняється експлуатація. Забезпечувати заходи безпеки при раптовому виникненні під час руху несправностей, які забороняють подальший рух. У разі виникнення в дорозі несправностей, вжити відповідні заходи для їх усунення.

- аналізувати конструкцію автомобіля з точки зору безпеки руху;
- оцінювати професійну підготовку водіїв;
- враховувати дорожні умови під час експлуатації транспортних засобів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1,2	Типове положення про систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті	4	2	–	6
3,4	Завдання та функції управління безпекою руху автотранспорту	4	–	–	10
5,6,7	Функціональні обов'язки суб'єктів з організації роботи з безпеки руху	6	4	–	10
8,9, 10,11, 12	Забезпечення безпеки експлуатації технічних засобів автомобільного транспорту	10	8	–	10
13,14, 15	Правила дорожнього перевезення небезпечних вантажів	6			10
	Всього	30	14	–	46

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» з освітнього компонента «Безпека на транспорті» складає 60 та 100 балів відповідно, і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань:			
-Контрольна робота	1	12	20
-Практичні роботи (виконання та захист)	3	21	30
-Тематичні презентації, згідно тем освітнього компонента	1-10	27	50
Семестровий контроль знань - залік		-	-
Разом		60	100

З освітнього компонента передбачено виконання контрольної роботи.

Контрольна робота. Навчальним планом передбачено виконання контрольної роботи з освітнього компонента «Безпека на транспорті». Зміст роботи пов'язаний із закріпленням теоретичних питань програми освітнього компонента «Безпека на транспорті», містить у собі два теоретичних питання. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи наведені в [11].

Рекомендовані джерела інформації

1. Фоменко О. Я. Правила дорожнього руху України : автошкола (коментар у малюнках). Київ : УКРСПЕЦВИДАВ, 2019. 112 с. : іл.
2. ДСТУ 4092-2002. Безпека дорожнього руху. Світлофори дорожні. Загальні технічні вимоги, правила застосування та вимоги безпеки. Чинний від 01.01.2003. Київ : Держстандарт України, 2002. 40 с.
3. ДСТУ 4092-2002. Безпека дорожнього руху. Світлофори дорожні. Загальні технічні вимоги, правила застосування та вимоги безпеки. Чинний від 01.01.2003. Київ : Держстандарт України, 2002. 40 с.
4. Білоконь Я.Ю. Автотранспортні засоби категорії "В" і "С". К. : Арії, 2009. 352 с.
5. Основи управління автомобілем та безпека руху : навч. посіб. / І. О. Таран, О. В. Дерюгін, С. І. Чеберячко, Я. В. Літвінова; ДВНЗ "Нац. гірн. ун-т". - Дніпропетровськ : Середняк Т.К., 2013. - 189 с. - Бібліогр.: с. 175 - укр.
6. Жигулін О. А. Безпека транспортних засобів: Навчальний посібник. Ніжин, 2020. 296 с.
7. Методичні вказівки з освітнього компонента «Безпека на транспорті» до

виконання контрольної роботи для здобувачів, що навчаються за освітньо – професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки бакалаврів із галузі знань 27 – «Транспорт» за спеціальністю 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / Т.В. Волобуєва, В.М. Мінаков; Одеська державна академія будівництва та архітектури. – Одеса: ОДАБА, 2024. – 14 с.

8. Безпека дорожнього руху з урахуванням впливу фактора людини: монографія / О. В. Степанов, Н. О. Семченко, О. О. Холодова, Т. В. Волобуєва, В. М. Сирота [за. заг. ред. О. В. Степанова] — Харків: Вид-во «Естет Принт», 2021. – 288 с.

9. Безпека та працездатність транспортних засобів: монографія / О. В. Степанов, Є.І. Калінін, Т. В. Волобуєва [за. заг. ред. О. В. Степанова] — Харків: Вид-во «Естет Принт», **2024**. – 176 с.